

Schoolondersteuningsprofiel (SOP)

ProNovaCollege voor Praktijkonderwijs (18VX00) 2022-2023

ProNovaCollege voor Praktijkonderwijs
Burg Honnerlage Greteln 494
3118 BB Schiedam

Inhoudsopgave

1 Inleiding

2 Onze school & passend onderwijs

- 2.1 Algemene gegevens
- 2.2 Visie
- 2.3 Onderwijs en ondersteuning
- 2.4 Ondersteuning aan onze leerlingen
- 2.5 Inspectie

3 Ondersteuningsmogelijkheden van onze school

- 3.1 Deskundigheid
- 3.2 Voorzieningen
- 3.3 Onderwijsaanbod
- 3.4 Methoden
- 3.5 Fysieke ruimten
- 3.6 Protocollen

4 Organisatie van de ondersteuning

- 4.1 Ondersteuningsroute binnen de school
- 4.2 Samenwerking met kern- en ketenpartners

5 Planvorming en cyclisch werken

- 5.1 Schoolondersteuningsprofiel (SOP)
- 5.2 Ontwikkelingsperspectiefplannen (OPP)

6 Bijlage

1. Inleiding

Passend onderwijs

Alle kinderen verdienen een passende plek in het onderwijs. Zij hebben recht op onderwijs dat hen uitdaagt en rekening houdt met hun behoeften. Kinderen gaan, als het kan, naar het regulier onderwijs. Soms is er speciaal onderwijs nodig voor leerlingen die dáár het best op hun plek zijn. Zo worden ze zo goed mogelijk voorbereid op een vervolgopleiding en op een plek in de samenleving.

Voor leerlingen die dat nodig hebben, werkt de school samen met organisaties die in en rond de thuissituatie jeugdhulp bieden.

Inhoud van dit document

Deze rapportage beschrijft de visie op ondersteuning van de school, de ondersteuningsmogelijkheden die de school biedt om passend onderwijs te verzorgen en de ontwikkeldoelen die de school zichzelf stelt. Daarmee heeft dit document ook een functie voor het samenwerkingsverband, en voor ouders.

Rol samenwerkingsverband en school

Om ervoor te zorgen dat alle kinderen een passende plek krijgen, hebben scholen regionale samenwerkingsverbanden gevormd. In deze samenwerkingsverbanden werken het regulier en het speciaal onderwijs samen. De scholen in het samenwerkingsverband maken afspraken over onder andere de begeleiding en ondersteuning die alle scholen in de regio kunnen bieden en over welke leerlingen een plek kunnen krijgen in het speciaal onderwijs. Ook maakt het samenwerkingsverband afspraken met de gemeenten in de regio over de inzet en afstemming met jeugdhulpverlening.

Ouders melden hun kind aan bij de school van hun keuze en de school kijkt welke ondersteuning het kind nodig heeft en wat de mogelijkheden van de school zijn. Deze rapportage kan ouders een handvat bieden in de keuze van een school doordat het een beeld geeft van de ondersteuning die de school aan hun kind zou kunnen bieden. Of de school voor hun kind de juiste plek is zal altijd uit een individueel gesprek over de behoeften van het kind blijken. Dit hangt namelijk niet alleen af van de aanwezige ondersteuning, maar ook van de specifieke capaciteiten en de ondersteuningsbehoeften van het kind.

Totstandkoming van dit document

Dit document is tot stand gekomen op basis van een online vragenlijst. De school heeft geformuleerd welke ondersteuning mogelijk is, vanuit welke visie en met welke doelen.

2. Onze school & passend onderwijs

2.1 Algemene gegevens

Gegeven	Antwoord
Invuldatum	oktober 2022
Naam van onze school	ProNovaCollege voor Praktijkonderwijs
Onderwijstype	Voortgezet onderwijs (VO)
Naam van ons schoolbestuur	Stichting Openbare Scholengr. Vlaardingen Schiedam (OSVS)
Naam samenwerkingsverband	SWV Voortgezet Onderwijs Nieuwe Waterweg Noord
Onderwijsniveaus onderbouw	Praktijkonderwijs (PRO)
Onderwijsniveaus bovenbouw	Praktijkonderwijs (PRO)
Leerjaren	Bovenbouw Onderbouw

2.2 Visie

Ons onderwijsconcept

Traditioneel/regulier onderwijs

Toelichting op onderwijsconcept

Praktijkonderwijs is een vorm van voortgezet onderwijs en is bedoeld voor leerlingen van 12 t/m 18 jaar die moeite hebben met leren. Het onderwijsaanbod richt zich op wonen, werken, vrije tijd en burgerschap. Onze leerlingen leren in vijf schooljaren via stages, praktijk- en theorievakken om zelfstandig en evenwichtig te kunnen functioneren in de maatschappij. Wij begeleiden onze leerlingen naar een vorm van betaald werk. Indien mogelijk behoort ook een vervolgopleiding op het MBO tot de uitstroommogelijkheden. Doel is alle dat leerlingen aan het einde van hun schoolopleiding de school verlaten met een passend vervolg. Dit kan zijn met een arbeidsovereenkomst, een praktijkschooldiploma en/of mbo-1-diploma.

Onze visie op passend onderwijs

We vinden het belangrijk dat elke leerling zo passend mogelijk onderwijs volgt. Voor elke leerling op het praktijkonderwijs wordt een individueel ontwikkelingsplan (MOP) opgesteld waarin individuele doelen worden geformuleerd. Op onze school zijn diverse vormen van ondersteuning mogelijk, zowel binnen de basis- als de extra ondersteuning.

2.3 Onderwijs en ondersteuning

Kenmerkend voor onze leerlingen

Voor toelating tot het ProNovaCollege is een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) praktijkonderwijs nodig. Deze verklaring is wettelijk verplicht. Om te kunnen worden toegelaten moet de leerling aan de volgende criteria voldoen:

Een totaal IQ tussen de 55 en 80.

Leerachterstanden van drie jaar of meer op twee van de volgende domeinen:

- Inzichtelijk rekenen
- Begrijpend lezen
- Technisch lezen
- Spellen;

waarvan één van de domeinen inzichtelijk rekenen of begrijpend lezen moet zijn.

Op het ProNovaCollege zitten leerlingen die gebaat zijn bij leren in de praktijk.

Sterke punten in onze ondersteuning

- Kleine klassen
- Mentor die de klas minimaal 20 uur ziet en regelmatig coachgesprekken voert
- In samenspraak met de leerling en ouders wordt een startgesprek gevoerd en 2x per jaar het MOP (Mijn OntwikkelPlan) besproken
- Actieve rol van het ondersteuningsteam
- Gezinsspecialist (4 dagen in de week aanwezig)
- Sterk pedagogisch klimaat
- Advisering en ondersteuning door de onderwijsondersteuningsspecialist (OOS)
- Inzet mogelijk door expertisecentrum Uniek kinderfysiotherapeut
- Judotraining
- Remedial teaching voor rekenen en Nederlands
- Schoolresultaten worden gemeten m.b.v. Cito
- Bestrijding schoolziekteverzuim d.m.v. PATS i.s.m. Centrum voor Jeugd & Gezin
- Veel praktijklessen
- Mogelijkheid tot zwemdiploma A behalen via school
- 4-6x per jaar activiteiten m.b.t. vrijetijdsbesteding
- In jaar 5 wordt de Talentscan afgenomen die de leerbehoefte/ begeleidingsstijl en vaardigheden van leerlingen in kaart brengt

Grenzen aan onze ondersteuning

Indien de onderwijs- en opvoedbehoeften van de leerling de mogelijkheden van onze basis- en extra ondersteuning te boven gaan, kunnen wij binnen onze school geen passende onderwijsplaats bieden. In overleg met ouders/verzorgers, leerling en Steunpunt Onderwijs wordt dan bekeken of deze leerling kan worden aangemeld bij Horizon (PRO cluster 4 of het Educatief Centrum). Deze scholen bevinden zich buiten onze regio. Plaatsing bij de bovenschoolse voorziening Inzicht of cluster 3 kan ook tot de mogelijkheden behoren.

Onze ambities en ontwikkeldoelen voor de ondersteuning

We streven ernaar de hoge kwaliteit van de ondersteuning te behouden. We hebben meerdere ontwikkeldoelen lopen ten aanzien van de ondersteuningsmogelijkheden o.a. schoolveiligheid,

armoedebestrijding en kansengelijkheid. De kwaliteit wordt regelmatig geëvalueerd en bijgesteld indien noodzakelijk.

2.4 Ondersteuning aan onze leerlingen

Deze paragraaf beschrijft welke ondersteuning wij bieden aan al onze leerlingen, en welke ondersteuning wij bieden aan leerlingen die meer ondersteuning of meer uitdaging nodig hebben.

Ondersteuning in de lessen

Aan alle leerlingen:

- Kleine klassen (13-16 leerlingen), waardoor er veel aandacht is per leerling
- Bij praktijklessen max. 8 leerlingen per docent
- Mentor die de klas minimaal 20 uur ziet en regelmatig coachgesprekken voert
- In samenspraak met de leerling en ouders wordt 2x per jaar het MOP (Mijn OntwikkelPlan) gesprek gevoerd
- Sterk pedagogisch klimaat, waar extra aandacht is voor de sociaal-emotionele ontwikkeling
- Extra aandacht voor de ontwikkeling van competenties die door het team zijn opgesteld (o.a. verantwoordelijk, werkhouding en samenwerken)

Aan leerlingen die meer ondersteuning of meer uitdaging nodig hebben:

Binnen de AVO-vakken wordt gedifferentieerd op het gebied van taal en rekenen. Daarnaast worden leerlingen geclusterd met eenzelfde hulpvraag (zie Yets-klas, sectorbrede klas). Op sociaal-emotioneel gebied worden leerlingen ondersteund d.m.v. schoolregels, extra gesprekken, afgesproken plek in de klas etc. Ook is er een time-out ruimte beschikbaar. Tijdens de praktijklessen is die differentiatie zichtbaar door aangepaste opdrachten en/of meer ondersteuning.

Ondersteuning buiten de lessen

Aan leerlingen die meer ondersteuning of meer uitdaging nodig hebben:

Op het ProNova College streven we ernaar zoveel mogelijk ondersteuning onder schooltijd te verzorgen. Indien gewenst kan de afspraak bij de psycholoog of kinderfysiotherapeut ook na schooltijd. RT, MRT, judo en zwemles bieden we buiten de lessen aan.

2.5 Inspectiebeoordeling

De Inspectie beoordeelt de kwaliteit van het onderwijs, de kwaliteitszorg en het financieel beheer primair op het niveau van de standaard. Deze kwaliteitsbeoordeling leidt tot een oordeel over de school als geheel. De beoordeling "voldoende" betekent dat de school voldoet aan de deugdelijkheidseisen en daarmee basiskwaliteit aan de leerlingen biedt. Als de school daarnaast ook eigen aspecten van kwaliteit op overtuigende wijze laat zien, dan kan de school de beoordeling "goed" ontvangen. Eigen aspecten van kwaliteit hebben betrekking op de ambities en doelen die een school zelf stelt en die verder reiken dan basiskwaliteit.

Op 3-11-2014 vond het laatste kwaliteitsonderzoek van de inspectie plaats.

Het inspectierapport van onze school is te vinden via deze link:

<https://www.onderwijsinspectie.nl/zoek-scholen>

Punten van verbetering

Procedures rond de bewaking van de onderwijskwaliteit zijn duidelijk vastgelegd en betrokkenen binnen de school houden zich aan gemaakte afspraken. Het borgen zal de komende periode wel een aandachtspunt moeten blijven gezien alle ontwikkelingen binnen de school. De inspectie beoordeelde de systematisch evaluatie van het onderwijsproces nog als onvoldoende. Zo worden er nog geen lesbezoeken afgelegd en lesobservaties uitgevoerd volgens een vaste structuur.

Sterke punten

De bezochte praktijklessen worden gekenmerkt door een grote mate van taakgerichtheid. De leerlingen werken geconcentreerd en gedisciplineerd aan hun eigen opdracht. De leraren die de praktijkvakken geven beoordelen de groei in zelfstandigheid, werkhouding en werktempo. In de geobserveerde praktijklessen zag de inspectie wel vormen van procesgerichte feedback: 'wat moet je leren om de volgende stap te zetten in je ontwikkeling?'

De schoolleiding heeft goed zicht op de uitstroomgegevens en de bestendigheid. De school werkt doelgericht aan de verbetering van haar opbrengsten en het onderwijsproces.

3. Ondersteuningsmogelijkheden van onze school

Onze school heeft diverse ondersteuningsmogelijkheden beschikbaar voor onze leerlingen. In paragraaf 3.1 tot en met 3.3 zijn overzichten weergegeven van de aanwezige ondersteuning.

Legenda

Op de school aanwezig

Centraal beschikbaar voor de school via het bestuur

Centraal beschikbaar voor de school via samenwerkingsverband of derden

3.1 Deskundigheid

Binnen ons schoolteam zijn voor verschillende functies (taak)uren toegewezen om ondersteuning aan onze leerlingen te bieden en tegemoet te komen aan hun specifieke onderwijsbehoeften. Deze zijn hieronder weergegeven.

De onderstaande lijst toont de deskundigheden die ingezet kunnen worden voor leerlingen die hier behoefte aan hebben.

Deskundige	Op de school	Via het bestuur	Via het SWV of derden
Begeleider passend onderwijs			
Fysiek specialist (zoals motorisch remedial teacher)			
Gedrag / sociale vaardigheden specialist			
Gezinsspecialist			
Jongerencoach			
Mentor plus			
Minder- en laagbegaafdheid specialist			
NT2-specialist			
Orthopedagoog			
Psycholoog			
Reken-/wiskunde-specialist			
Taal-/leesspecialist			
Verzuim-/ aanwezigheidscoördinator			
Anders, namelijk	Op de school	Via het bestuur	Via het SWV of derden

3.2 Voorzieningen

De onderstaande lijst toont de voorzieningen die beschikbaar zijn voor leerlingen die hier behoefte aan hebben. Deze voorzieningen zijn veelal gericht op groepen leerlingen met een vergelijkbare ondersteuningsbehoefte.

Voorziening	Op de school	Via het bestuur	Via het SWW of derden
Groeiklas			
LWO+			
Time-out voorziening (met begeleiding)			
Tussenvoorziening (OPDC of rebound)			
VSO in VO			

Anders, namelijk	Op de school	Via het bestuur	Via het SWW of derden
YETS-klas			
Sectorbrede klas			

Toelichting voorzieningen

YETS-klas (klas 2 of 3):

YETS (Youth Empowerment Through Sports) is een preventieve gedragsinterventie die sport inzet als middel om kwetsbare jongeren te empoweren en maatschappelijke uitval te voorkomen. Hiervoor worden pedagogisch sterke coaches ingezet als rolmodel en leiden zij gedurende twee jaar activiteiten aan de hand van drie pijlers: sport, onderwijs en sociale integratie.

Het programma bestaat uit 2 bijeenkomsten per week van 3 uur. De helft van de tijd wordt gebruikt voor de sporttraining. Momenteel gebruikt YETS basketbal als middel, maar het YETS-programma kan ingezet worden door elke andere teamsport wat de mogelijkheid biedt om te streven naar de YETS-doelen. Zowel onderwijs en sociale integratie nemen een kwart van de tijd in beslag.

Sectorbrede klas:

Leerlingen met uitstroomperspectief arbeid hebben andere onderwijsbehoeften dan leerlingen die kunnen doorleren op het MBO. Voor deze leerlingen hebben we in klas 5 de sectorbrede klas ingevoerd. Hier worden leerlingen intensief begeleid in hun weg naar een passende arbeidsplek. Denk hierbij aan meer stage-uren, aangepaste eisen op de stageplek en sollicitatietraining.

3.3 Onderwijsaanbod

De onderstaande lijst toont het onderwijsaanbod dat beschikbaar is voor leerlingen die hier behoefte aan hebben. Het onderwijsaanbod betreft hier een methodiek en/of aanpak die is geïntegreerd in het onderwijsprogramma en de leerlijnen van de school, of geïntegreerd kan worden na constatering van een ondersteuningsbehoefte van een leerling.

Onderwijsaanbod	Op de school	Via het bestuur	Via het SWV of derden
Aanbod executieve functies			
Aanbod laagbegaafdheid			
Aanbod motorische/fysieke ontwikkeling			
Aanbod NT2			
Aanbod sociaal emotionele ontwikkeling			
Aanbod spraak/taal			
Compacten en verrijken			
Preventieve signalering van leer-, opgroei-, opvoedproblemen			
Anders, namelijk	Op de school	Via het bestuur	Via het SWV of derden
Praktijkvakken			

Toelichting onderwijsaanbod

Zowel dyslexie als dyscalculie wordt alleen vastgesteld bij leerlingen met een intelligentie boven de 80. Hierdoor komen onze leerlingen niet of nauwelijks voor een dergelijke diagnose in aanmerking. De OOS kan ingezet worden voor executieve functies.

De praktijkvakken bevatten vakken als koken, sport & bewegen, techniek, creatieve vorming, groen, stage, VCA, rijbewijs en vorkheftruck.

3.4 Methoden

De onderstaande lijst toont de methoden die naast het onderwijsprogramma ingezet kunnen worden voor leerlingen die hier behoefte aan hebben. Het betreft een training en/of aanpak die onze school de mogelijkheid geeft om specifieke leerlingen extra te ondersteunen in hun ontwikkelingsbehoefte.

Methoden	Op de school	Via het bestuur	Via het SWV of derden
Aanpak emotionele ontwikkeling			
Aanpak gedrag(sproblemen)			
Aanpak motorische/fysieke ontwikkeling			
Aanpak sociale veiligheid			
Agressieregulatietraining			
Bijles (op vakinhoud)			
Examentraining			
Faalangstreductietraining			
Preventieve methode leesproblemen			
Rekentraining			
Rouwverwerking			
Time-out aanpak			
Training executieve vaardigheden			
Training sociale vaardigheden			
Training studievoordigheden			

3.5 Fysieke ruimten

Verder zijn onderstaande fysieke ruimten binnen onze school aanwezig om aan specifieke ondersteuningsbehoefte tegemoet te komen. Het gaat ook om de aanpassingen in onze school die fysieke toegankelijkheid en daarmee deelname aan het onderwijs voor leerlingen met een fysieke beperking mogelijk maken.

Fysieke ruimten
Ruimte voor een time-out
Praktijklokalen/-voorzieningen techniek
Verzorgingsruimte
Ruimte met specifiek functies voor bewegings- en leerbehoeften of SOVA
Ruimte voor één op één begeleiding
Praktijklokalen/-voorzieningen tuin(kas)
Praktijklokalen/-voorzieningen keuken
Prikkelarme werkplek of stilteruimte

3.6 Protocollen

De onderstaande lijst toont de protocollen die we binnen onze school gebruiken. Het betreft handelingsrichtlijnen waarmee onze school voorbereid is om snel te kunnen handelen in voorkomende gevallen.

Protocol	Status
Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling	Actief toegepast
Protocol anti-pestten	Actief toegepast
Protocol bij calamiteiten	Actief toegepast
Protocol gedrag / sociale veiligheid	Actief toegepast
Protocol medisch handelen	Actief toegepast
Protocol rouw en overlijden	Actief toegepast
Protocol schorsen en verwijderen	Actief toegepast
Protocol voorkomen schoolverzuim en thuiszitters	Actief toegepast

Anders, namelijk ..	Status
Foto- en filmopnamen Diploma praktijkonderwijs	Actief toegepast

4. Organisatie van de ondersteuning

Om de gewenste ondersteuning te bieden aan onze leerlingen kennen we een ondersteuningsroute binnen onze school en werken we samen met externe organisaties.

4.1 Ondersteuningsroute binnen de school

Inrichting ondersteuningsroute

Zie stroomschema.

Samenwerking met ouders bij de ondersteuning

Onze school werkt samen met ouders.

De taak om ouders te betrekken bij de ondersteuning ligt bij de:

- Leraar / mentor
- Leerlingbegeleider
- Ondersteuningscoördinator

Toelichting op de samenwerking met ouders

De mentor heeft minimaal 3x per jaar contact met ouders (kennismaking en 2 MOP-gesprekken). Ouders worden vanuit hun ouderrol betrokken bij het onderwijsproces van hun kind. Verloopt het contact moeizamer of ligt de zorg complexer, dan zoekt de ondersteuningscoördinator contact met ouders.

Ondersteuningsteam

Onze school werkt met een ondersteuningsteam. Een ondersteuningsteam is een deskundig team dat bij elkaar komt om leerlingen te bespreken die extra ondersteuning nodig hebben.

Ons ondersteuningsteam bestaat in ieder geval uit de:

- Ouders
- Leerplichtambtenaar
- Leraar / mentor
- Leerling
- Ondersteuningscoördinator
- Gezinspecialist / schoolmaatschappelijk werker
- Deskundige van het samenwerkingsverband
- Jeugdverpleegkundige

Aanmeldproces

Wanneer een leerling wordt aangemeld bij onze school wordt altijd onderzocht wat zijn/haar extra onderwijs- en/of ondersteuningsbehoeften zijn voordat de leerling ingeschreven wordt op school.

Wanneer de school niet kan voldoen aan de onderwijs- en/of ondersteuningsbehoefte van een leerling wordt er gezocht naar een passende plek.

Bij leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften vindt warme overdracht plaats met de voorschoolse voorziening of de vorige school.

De verantwoordelijkheid voor het aanmeldproces ligt bij:

- Ondersteuningscoördinator

Toelichting op het aanmeldproces

Doordat een TLV-PRO een vereiste is voor toelating is er een toelatingsprocedure.

4.2 Samenwerking met kern- en ketenpartners

Keten- / Kernpartner

Onderstaande lijst laat zien met welke partners onze school samenwerkt. Deze partnerorganisaties bieden gespecialiseerde ondersteuning of hulp in en rond de thuissituatie, voor opvoeding, gezondheid of veiligheid. Deze samenwerkingsrelaties bepalen mede in hoeverre de school in staat is om ondersteuning af te stemmen met overige hulp.

Keten-/kernpartner
Lokale overheid/gemeente
GGZ / Jeugd-GGZ
Jeugdhulpverlening
Jongerenwerk
Centrum Jeugd en gezin (CJG)
Schoolmaatschappelijk werk / gezinswerker
Leerplichtambtenaar

Andere keten-/kernpartners
Uniek expertisecentrum
MentorPlus

5. Planvorming en cyclisch werken

In dit hoofdstuk is beschreven hoe we binnen onze school de ondersteuning borgen door cyclisch werken in een PDCA-cyclus.

De Ondersteuningscoördinator is verantwoordelijk voor de actualisatie.

5.1 Ontwikkelingsperspectiefplannen (OPP)

Voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, stelt onze school een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) op. Hierin staan de onderwijsdoelen en ondersteuning beschreven.

De OPP's van onze leerlingen worden jaarlijks geëvalueerd en geactualiseerd.

De Mentor is verantwoordelijk voor de actualisatie.

Hoe houdt onze school de OPP's bij?

2x per jaar tijdens de MOP-gesprekken tussen leerling, ouders en mentor. Dan wordt het MOP op papier meegegeven aan de leerling en digitaal opgeslagen in Presentis.

Hoe houdt onze school bij of doelen uit de OPP's worden gerealiseerd?

2x per jaar tijdens de MOP-gesprekken tussen leerling, ouders en mentor. Dan wordt het MOP op papier meegegeven aan de leerling en digitaal opgeslagen in Presentis.

6. Bijlage

Overzicht specialisten

In dit hoofdstuk vind je een overzicht van alle specialisten met de bijbehorende definitie die gehanteerd wordt in de vragenlijst van Perspectief op School.

Specialist	Definitie
Beeldcoach en/of video-interactie-begeleider	Een deskundige die is bedoeld om leraargedrag te verbeteren door middel van persoonlijke begeleiding of het bespreken van video opnamen.
Begeleider passend onderwijs	De begeleider passend onderwijs richt zich op het leerproces en de ondersteuningsvragen van leerlingen en leraren.
Dyscalculiespecialist	Een dyscalculiespecialist is een deskundige in het signaleren van dyscalculie bij leerlingen en het opstellen van een accurate aanpak.
Dyslexiespecialist	Een dyslexiespecialist is een deskundige in het signaleren van dyslexie bij leerlingen en het opstellen van een accurate aanpak.
Fysiek specialist (zoals motorisch remedial teacher)	Een deskundige die extra onderwijshulp verleent in het kader van de bewegingsopvoeding. Zij richten zich op de ontwikkeling van het bewegingsgedrag van het kind.
Gedrag / sociale vaardigheden specialist	Een sova-specialist is een deskundige die helpt in de ontwikkeling van vaardigheden die betrekking hebben op de omgang met anderen. Bij sociale vaardigheden horen onder andere: inzicht hebben in de ander, goed kunnen luisteren, aandacht hebben voor andermans gevoelens en conflicten oplossen.
Jonge kind specialist	Een deskundige die zich heeft gespecialiseerd in de ontwikkeling en behoeften van het jonge kind.
Logopedist	Een logopedist in het onderwijs is een paramedicus die preventie, zorg, training en advies biedt met betrekking tot de primaire mondfuncties (zuigen, slikken en kauwen), het gehoor, de stem, de taal en de spraak.
Meer- en hoogbegaafdheid specialist	Een deskundige in het begeleiden van leerlingen met een aanleg om tot uitzonderlijke prestaties te komen.
Minder- en laagbegaafdheid specialist	Een deskundige die zich bezig houdt met leerlingen die minder dan gemiddeld begaafd zijn.
NT2-specialist	Een specialist op het gebied van Nederlandse taalverwerving voor leerlingen met een anderstalige achtergrond.
Ondersteuningsadviseur / gedragswetenschapper	De ondersteuningsadviseur kenmerkt zich als een gedragswetenschapper met brede kennis van de school, die bijdraagt aan de ontwikkeling van leerlingen met gedragsproblemen. Zij coachen hierin vaak leraren, ambulante begeleiders en anderen. Veelal is dit een psycholoog of orthopedagoog.
Orthopedagoog	De orthopedagoog maakt voor mensen met ontwikkelings, leer- en gedragsproblemen een behandel- en begeleidingsplan dat hun situatie kan verbeteren. Zodoende probeert de orthopedagoog ervoor te zorgen dat zij de hulp krijgen die het beste bij hun karakter en problemen aansluit, met als doel hun ontwikkeling te optimaliseren en hun

	participatiekansen te maximaliseren. Orthopedagogiek is dus een specialisatie in het wetenschappelijk onderwijs.
Psycholoog	Een psycholoog is een professioneel deskundige in de psychologie, de wetenschap die zich bezighoudt met het innerlijk leven (kennen, voelen en streven) en het gedrag van de mens.
Reken-/wiskunde-specialist	Een reken- en wiskundespecialist is een deskundige in het signaleren van reken- en wiskunde problemen bij leerlingen en het opstellen van een accurate aanpak.
Taal-/leesspecialist	Een taal- en leesspecialist is een deskundige in het signaleren van taal- en leesproblemen bij leerlingen en het opstellen van een accurate aanpak.
Interne begeleiding	Een deskundige die zich bezig houdt met coördinerende, begeleidende en innoverende taken op school.
Leerlingbegeleiding	Een deskundige die leerlingen met problemen bijstaat, adviseert of doorverwijst.
Remedial teaching	Een deskundige die hulp verleent aan leerlingen met leerproblemen of gedragsstoornissen (zoals faalangst).
Zorgcoördinatie	Een deskundige die zich bezig houdt met coördinerende, begeleidende en innoverende taken op school.